

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Димитър Димитров Попов – Шуменски университет
„Епископ Константин Преславски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки
професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – Синтаксис и стилистика)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 31 от 12.04.2019 г. и в интернет-страницата на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Руска филология“ към Филологическия факултет, като кандидат участва гл. ас. д-р **Майя Димитрова Кузова** от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р33-2878 от 11.06.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици – Синтаксис и стилистика), обявен за нуждите на **Катедрата по руска филология** към Филологическия факултет.

Гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова е единственият кандидат в конкурса. Представените от нея документи и материали по процедурата са в пълно съответствие с изискванията на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи: молба по образец до ректора, творческа автобиография, диплома за образователно-квалификационна степен „магистър“, диплома за образователна и научна степен „доктор“, списък на научните трудове, справка за съответствие с минималните национални изисквания, анотации на материалите за участие в обявения конкурс и самооценка на приносите, декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи, преписи от протоколи от КС, ФС, АС във връзка с конкурса, държавен вестник с обявата на конкурса, удостоверение за трудов стаж, справка за учебна работа, документи за научно-изследователска работа (служебна бележка за участие в проекти), хабилитационен труд, научни публикации (печатни и електронни), както и публикации в международни издания.

Кандидатът д-р Майя Димитрова Кузова има общо 48 научни труда; за конкурса са приложени 1 монография като хабилитационен труд (обсъдена на разширено катедрено заседание на 15.03.2018 г.), 29 статии в сборници, периодични издания и доклади. Наред с това Майя Кузова има публикувани още деветнадесет статии по проблеми на лексикологията, прагматиката, културата на речта, лексикографията, 4 учебника, използвани в обучението на студенти-филолози в три университета, както и рецензии. Приетите за рецензиране 48 научни труда са извън проблематиката на дисертацията. Не са рецензирани научните трудове по дисертацията, както и научните постижения извън проблематиката на

конкурса. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва за рецензии, преводи, учебници, статии (или отпечатани доклади от конференции): а) в чужбина – 5; б) от международни (или с международно участие) конференции – 28; в) от национални конференции – 2; г) в научна периодика – 5; д) в персонални (юбилейни) сборници – 4; е) 4 учебника (1998 г., 2000 г., 2010 г., 2010 г.) за студенти-бакалаври. Научно-приложната и педагогическата дейност на кандидатката са представени съответно с участия в 7 проекта (3 от които са национални и 4 университетски), както и в 5 лекционни курса, водени в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Резултатите от изследванията на д-р Майя Кузова са апробирани на солидни международни форуми. Тя участва с доклади в 30 международни и национални форума, което свидетелства за една отлична активност, креативност и комуникативност в динамичния процес на обмен на идеи между съвременните лингвисти.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Майя Димитрова Кузова е родена на 07.08.1961 г. в Пловдив. От 1979 до 1983г. учи в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, където завършва като филолог и преподавател с първа специалност *Руски език и литература* и втора специалност *Български език и литература*. След това продължава образователната си подготовка във Воронежкия университет, Русия (1984-1988), където става *доктор по филология*, защитавайки дисертационен труд на тема „Глагольные неинфинитивные безличные предложения в русском языке периода конца XIX – начала XX вв. (на материалах художественных и публицистических произведений И. Бунина, М. Горького, А. Чехова)“, Воронеж, 1988, 230 с. Преподавателския си стаж д-р Майя Кузова започва в Катедрата по чужди езици на Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина в Стара Загора (1989-1992). Междувременно придобива и квалификация като учител по френски език и литература. От 1993 г. до ден днешен тя работи като главен асистент в Катедрата по руска филология на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност

Д-р Майя Димитрова Кузова има 32 г. преподавателски стаж във ВУЗ. Задължителните лекционни курсове, които тя ръководи, са предимно в сферата на **съвременния руски синтаксис** със студентите в ОКС „Бакалавър“ от специалностите: *Руска филология* (редовно и задочно обучение), *Български език и руски език* (редовно и задочно обучение), *Руски език и западен език*, *Приложна лингвистика* (с два чужди езика), *Лингвистика с маркетинг*, *Лингвистика с бизнес администрация*, *Лингвистика с информационни технологии*, а също и в сферата на **съпоставителната руско-българска граматика (Синтаксис)** (от 2002) – в учебния план на магистърска програма *Актуална русистика*. Нейните избираеми лекционни курсове са ориентирани предимно към **стилистиката** и тематично са посветени на проблемите за **човека и природата през призмата на езиковата категория безличност** (от 2002) – в учебния план на магистърска програма *Актуална русистика*; за **езиковите волности на експресията в руския и българския език** (от 2009) – със студентите в ОКС „Бакалавър“ от специалност *Руска филология* (редовно и задочно обучение); за **езиковата норма и особените употреби** (актуални процеси във функционирането на руския език) (от 2015) – със студентите в ОКС „Бакалавър“ от специалности: *Руска филология*, *Български език и руски език* (задочно обучение). Ръководи също така и практически занятия по **руски език в сферата на туризма** – в специализирания езиков модул на магистърска програма *Езиково осигуряване и културни дейности в туризма* (със засилено изучаване на руски, английски, френски, немски, испански, италиански, китайски и турски език). Д-р Майя

Кузова е ръководила 5-ма успешно защитили дипломанти, участвала е активно в разработката на учебните планове на катедрата, както и в изработката на документацията за акредитиране на специалността, а от 2010 г. насам ръководи магистърска програма *Културни и социални дейности в туризма* с актуално название *Езиково осигуряване и културни дейности в туризма (със засилено изучаване на руски, английски, френски, немски, испански, италиански, китайски и турски език)*. За целите на успешното протичане и обезпечаването на учебно-педагогическата дейност д-р М. Кузова публикува 4 учебни пособия. Като отговорник по учебната работа в катедрата и администратор на специализирания сайт на катедрата тя се представя достойно с ярко подчертаното си екипно поведение на отзивчив колега.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Областите на научната квалификация и на професионалния интерес на гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова, както е видно от публикуваните материали, са предимно в сферата на съпоставителното езикознание, съпоставителния и разговорния синтаксис, стилистиката, езиковата експресия, лингвокултурологията, етнолингвистиката, социолингвистиката, лексикологията, проблемите на превода (неговата теория и практика). Това е представено най-пълно в нейното монографично изследване *Парадоксите на експресията в българския и руския език*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2018, 427 с. Print ISBN 978-619-202-338-6, имащо претенции за хабилизационен труд в обявения конкурс за академичната длъжност ‘доцент’. Тази книга, подобно на скоро излязлата монография на Лиляна Цонева *Езиковата игра в съвременната публицистика*. В. Търново. 2000, е едно от първите съпоставителни монографични стилистични изследвания в българистичната русистика. Посветена е на системните парадоксални прояви на експресията в два славянски езика (български и руски) с привлечени данни от английски, френски и немски език. Осъществен е успешно комплексен анализ на специфичните емоционални реакции и ексцентричната емотивна оценъчност, която обхваща посоките *статика – номинация – потенция – предикация – потенциал – прагматика – динамика*. Илюстративните данни са разгледани също в лингвокултурологичен аспект и в психологически ракурс: като характерологични свидетелства за речев избор, социална стандартизация и етноспецифика, отразяваща националните стереотипи при структуриране на мисълта.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Сред множеството достойнства на труда се открояват оригиналността и систематичността на използваните описателни и обяснителни модели на езиковите факти, които допринасят за комплексното представяне на изследвания феномен; адекватността на системата от оперативни термини (някои от които са и авторски); солидният и извънредно разнообразен доказателствен и илюстративен емпиричен материал, обхващащ 1700 единици; множеството наблюдения, изводи и обобщения, които допринасят за задълбочаването на познанието за природата на експресивността и традиционните систематизации на лексикалните единици. Като общи характеристики на хабилизационния труд и останалите публикации могат да се посочат актуалността, оригиналността и добросъвестността, както и систематичността в представянето на сложни лингвистични феномени, а така също своеобразното бягство на авторката от идеята за случайното и търсенето на стандартното и национално специфичното. Отделните публикации разширяват тематично публикационния профил на кандидатката и разглеждат отделни важни проблеми от областта на синтаксиса, фразеологията, лексикалната стилистика, паралингвистиката.

4. Оценка на личния принос на кандидата

В обобщение този труд представя автора си като изследовател със солидна теоретична и методологична подготовка, който генерира продуктивни идеи, разработва ги концептуално успешно, апробирайки тяхната валидност чрез адекватен експериментален дизайн.

Резултатите от подобен род изследвания обогатяват не само стилистичната наука, но също и езикознанието като цяло, и биха могли да бъдат използвани за евентуални бъдещи паралелни корпусни изследвания.

5. Лични впечатления

Личните ми впечатления на рецензент за изявите на кандидата се допълват и от участията на д-р Майя Кузова на различни научни форуми, където тя нееднократно е привличала вниманието на аудиторията с достолепното си поведение на добър оратор и интересен събеседник.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение към рецензирането на тази монография е необходимо да се изтъкне, че тя е написана с евристичен усет и с висока научна компетентност, включваща неоспорима научна аргументация в аналитично написаните раздели, че в нея са представени балансирано теоретично обосновани и добре планирани експериментални изследвания на парадоксалните експресии в българския и руския език при съпоставка и контраст. Като цяло тя има несъмнен принос за съвременната лингвистична стилистика.

С увереност изразявам еднозначната си позиция като член на НЖ в качеството си на рецензент, че подкрепям заемането на съответната академична длъжност 'доцент' от кандидата гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова.

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова е **несъмнена**. Постигнатите от *гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова* резултати в учебната и научно-изследователската дейност **напълно** съответстват на специфичните изисквания на катедра „Руска филология“ към Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за избор на гл. ас. д-р Майя Димитрова Кузова на академичната длъжност 'доцент' в ПУ „П. Хилендарски“ по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2.1. *Филология (Славянски езици – Синтаксис и стилистика)*.

11.08. 2019 г.

Рецензент:

Проф. д-р Димитър Попов